

RECENZE A ANOTACE

SLÁDEČEK, V., POUPEROVÁ, O. a kol. autorů. *Správní právo – zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Leges, 2011, 416 s.

Publikace *Správní právo: zvláštní část (vybrané kapitoly)* je výsledkem práce autorského kolektivu Katedry správního práva a správní vědy Právnické fakulty Univerzity Palackého. Jednotliví autoři si v rámci této publikace kladou za cíl představit a seznámit čtenáře s vybranými úseky zvláštní části správního práva. Lze uvést, že takovýchto (zejména „aktuálních“) publikací není mnoho (jde především o publikace Jurníková, J. a kol. (2009) a Horzinková, E. a kol. (2009), přičemž se však i tyto částečně liší svým věcným rozsahem i podrobností rozpracování dané problematiky. Za klad publikace lze jistě považovat skutečnost, že jednotlivé kapitoly byly zpracovány autory, kteří se daným oblastem ve své pedagogické, vědecké a publikační činnosti dlouhodoběji věnují.

Jak podotýkají i sami autoři v předmluvě, nebylo možné popsat celou zvláštní část správního práva v její celistvosti, neboť jde o problematiku nadmíru rozsáhlou, zahrnující nespočet oblastí výkonu veřejné správy (přesahujících někdy i do jiných právních odvětví) a nespočet právních předpisů (a to jak v rovině zákonné, tak zejména podzákonné). Stručně řečeno, jde o část správního práva velmi rozmanitou, nepřehlednou a taktéž i nekodifikovanou. Proto obdobně jako i jiné publikace z této oblasti volí i tato „selektivní“ přístup k dané problematice.

Autoři se při výběru jednotlivých kapitol zaměřili především na oblasti praktické, v nichž jsou fyzické i právnické osoby nejvíce v kontaktu s výkonem veřejné správy, přičemž lze konstatovat, že i přes tuto „selekcí“ autoři pojednávají o reprezentativních oblastech úpravy, na nichž lze současně demonstrovat základní pojmy, instituty a principy aplikovatelné napříč úpravou celé veřejné správy. Zvoleným oblastem se pak věnují nejen z pohledu platné právní úpravy, ale přináší komplexní pohled na danou problematiku, neboť čtenáře seznámí jak s historií, tak i s pohledy *de lege ferenda* na danou oblast.

Publikace je členěna do 21 kapitol, přibližujících autory vybrané úseky, resp. obory (příp. podobory) výkonu veřejné správy v České republice. První a nejrozsáhlejší část publikace (zahrnující kapitoly 1. až 10.) je věnována dílčí oblasti tzv. vnitřní správy. Autoři zaměřili svůj výklad na tyto její suboblasti: matriky, jméno a příjmení, evidence obyvatel, občanské průkazy a cestovní doklady, cizinci, mezinárodní ochrana, sdružování a shromažďování, ochrana osobních údajů a ochrana utajovaných informací.

Navazující dvě kapitoly pak vymezují a přibližují problematiku školství – primárního, sekundárního i terciárního, přičemž pozornost je v souvislosti s vysokým školstvím věnována i problematice procesu vytváření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání. Další, neméně podstatnou součást výkonu veřejné správy i dané publikace představuje problematika územního plánování a stavebního řádu. Kapitoly (13. a 14.) věnované těmto oblastem přináší velmi přehledně a srozumitelně zpracovaný výklad této poměrně složité problematiky.

Další oblastí, kterou autoři v publikaci zpracovali, je správa kultury (15. až 17. kapitola), přičemž pozornost věnují zejména oblastem, které mají nepopiratelný význam ve vztahu k realizaci některých základních práv a svobod, příp. zajišťují ochranu našeho kulturního dědictví – jedná se o právo tiskové, provozování rozhlasového a televizního vysílání a v neposlední řadě o památkovou péči. Předposlední oblastí pojmutou do této publikace je správa zdravotnictví, kdy autoři svoji pozornost zaměřili na oblast ochrany veřejného zdraví a veřejného zdravotního pojištění. Publikaci pak uzavírá problematika policejního práva, kdy se autoři věnují podrobně problematice státní i obecní policie.

V této souvislosti, zejména s ohledem na tradičně vymezované subsystémy veřejné správy (správa administrativně politická, správa sociálně kulturní a správa hospodářská), by bylo možná vhodnější strukturovat publikaci tak, aby za správou vnitřní následovala správa policie, poté pak navazovala správa školství, kultury a zdravotnictví a publikaci uzavřít správou v oblasti územního plánování a stavebního řádu.

Jak již bylo výše poukázáno, jde v případě zvláštní části správního práva o velice rozsáhlou materii, nicméně se domnívám, že se autorům podařilo zvolit a přiblížit ty její části, které lze opravdu považovat za nosné a taktéž i praktické v běžném životě, avšak současně nezahltit čtenáře nezměrným množstvím informací na úkor srozumitelnosti a pochopení dané problematiky. Lze však samozřejmě polemizovat, zda by nebylo vhodné již zde zpracované úseky veřejné správy rozšířit (např. vnitřní správu o problematiku státního občanství, správu zdravotnictví o oblast samosprávných institucí zde působících, apod.) či zda nezařadit do publikace některé další významné oblasti výkonu veřejné správy jako je například správa katastru nemovitostí, správa dopravy či zaměstnanosti.

Předností práce je skutečnost, že se autorský kolektiv snažil dodržet jednotnou strukturu výkladu, což přispívá k přehlednosti a srozumitelnosti textu, neboť samotná právní úprava jednotlivých oblastí je často velmi složitá, nepřehledná (ať již v rámci celého právního řádu, tak i často v rámci jednotlivých právních úprav) a podléhající poměrně častým, ne vždy koncepčně promyšleným, změnám.

Úvod každé kapitoly tak čtenáře seznámí se základní charakteristikou a významem dané oblasti a též nastíní její historický vývoj, což v mnoha případech představuje velmi zajímavou a pro futuro i poučnou (např. vývoj po roce 1948) či jindy inspirující (např. období 1. republiky) materii. Následně pak každá kapitola obsahuje vymezení základních pramenů právní úpravy, kdy autoři vždy vychází z širšího ústavně a mezinárodněprávního základu, přičemž neopomínají uvést danou problematiku i do kontextu s právem evropským. Stěžejní část každé kapitoly je pak věnována vymezení základních pojmů a institutů dané oblasti, včetně přiblížení i procesní stránky jejich realizace, neboť autoři se vždy snaží o propojení hmotněprávního a procesněprávního aspektu dané problematiky. Neopomínají však ani aspekt organizační, neboť následně se věnují i otázce organizace veřejné správy na daném úseku, včetně vymezení působnosti a pravomoci jednotlivých orgánů veřejné správy a vztahů mezi nimi. Každou kapitolu pak autoři uzavírají zhodnocením právní úpravy dané oblasti, poukazem na případné nedostatky,

rozborem podnětné judikatury a též i vlastními návrhy řešení de lege ferenda, popř. seznámením s připravovanými změnami právní úpravy.

Autoři uvozují každou kapitolu přehledem základní odborné literatury k danému tématu, což usnadní čtenáři v případě zájmu získat další, hlubší informace. Tuto úlohu pak podpůrně plní i prameny právní úpravy uvedené v každé kapitole. Autoři také pracují s judikaturou (nejen) Ústavního soudu ČR a Nejvyššího správního soudu ČR, která velmi často podstatně „dotváří“ výklad a tím i následnou aplikaci norem správního práva, stranou pozornosti nezůstává ani relevantní judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Čtenář by možná v této souvislosti do budoucna ocenil přehledný, příp. i věcně strukturovaný seznam této judikatury.

Závěrem lze konstatovat, že práce je psána čtivě, se znalostí dané problematiky, a přináší nejen přehledně a srozumitelně zpracované poznatky materie zvláštní části správního práva a jejího propojení s pojmy a instituty jeho obecné části, ale i řadu inspirativních úvah, poukazů na problematické aspekty a nejasnosti, včetně návrhů k řešení z pohledu de lege ferenda.

Publikaci lze doporučit zejména pro studenty pregraduálního bakalářského a magisterského studia právního zaměření, neboť studium zvláštní části správního práva pouze z právních předpisů bez bližšího osvětlení a následného propojení s poznatky obecné části správního práva je nedostačující, resp. neumožňující pochopení dané problematiky. Nicméně jistou míru právního vědomí by měl mít každý člověk, a jelikož předmětná publikace přináší užitečné a aktuální informace o právní úpravě podstatných úseků veřejné správy v ČR (se kterými jsou občané téměř v každodenním kontaktu), kdy tak činí přehledně a srozumitelně, bude jistě přínosem i pro veřejnost (ať již odbornou, či laickou), a nepochybně se uplatní i jako praktická pomůcka pro potřeby praxe ve veřejné správě.

Kateřina Frumarová